

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXV. Matrimonia præsumpta, quæ olim admittebantur, hodie non posse subsistere, sed necessariò pro validitate matrimonii adhibendam esse Parochi præsentiam. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

Qu. & Ref. benef. Pars III. Cap. CLXIV. 101

prionis granorum, vel respectivè vindemiæ, attendendum erit: quia pecunia succedit loco fructuum, & per consequens fructuum tempus inspicere debet, ut in simili per nos conclusum fuit superius, c. 22. num. 7. part. 1. & probatur per text. in l. si mentes, ff. de petit. heredit. & l. divorcio, §. item si merces, ff. solut. matrimonio, ubi dicitur, quod si agatur de colono qui nummis colit, divorcio subsequuto post tempus messium, & ante tempus vindemiæ, pecunia messium veniet in computationem; sed quoad vindemiæ habebitur ratio solius spei futuræ perceptionis: & ita tenet Honded. conf. 85. n. 13. & 23. lib. 2. Alexand. conf. 28. n. 1. vol. 1. Rot. decis. 278. num. 1. part. 2. recent. Tusch. in verbo, fructus, conclus. 17. num. 1.

9 Tertiò supponendum est, inter varias fructuum divisiones, hanc præcipuam à Doctores admitti, ut aliqui sint fructus naturales, alii industriales, alii verò civiles. Naturales dicuntur, quos natura ipsa producit absque eo quod hominis industria aliquid operetur, aut saltem accedente parva hominis industria, quales sunt nuges, poma, glandes, fœnum, & similia, l. fructus percipiendi 45. ff. de usur. l. bona fidei emptor, ff. de acquir. rer. dominio: fructus industriales sunt, quos hominis industria, & labor coadjuvante natura producit, veluti frumentum, vinum, & similia: Civiles sunt qui non ex aliquo corpore, sed jure proveniunt, quales sunt vecturæ navium, & jumentorum, & pensiones urbanorum prædiorum, & reddituum; quam divisionem licet aliqui commentitiam existiment, ut ostendit Castil. de usufr. cap. 36. num. 63. † Tamen verissimum est, hanc fructuum denominationem saltem improprie, & in ampla significatione sumpto fructuum vocabulo, recipiendam esse: quam admittunt in hoc sensu omnes Doctores, ut per Castil. loco citato, num. 65. & multis seqq. quam divisionem fructuum inter naturales & civiles, eleganter more suo exponit Clarissimus Dominus Senator Leonardus in suo tractatu de usufr. quest. 50. num. 11. & seqq.

11 Quibus ita præsuppositis, hoc constituendum est, quod ratione fructuum civilium, qui consistunt in censibus annuis, aut pensionibus domorum, divisio debet fieri pro rata temporis inter hæredem defuncti, & successorem in beneficio. Advertendo tamen nos modò non loqui de pensione imposita super beneficio, de qua fuit per nos copiose actum dicto cap. 2. ubi explicavimus quomodo illius fieri debeat divisio, mortuo beneficii possessore: sed nos hic tractamus qua ratione fieri debeat divisio fructuum & reddituum, qui beneficii possessori defuncto in granis, vel pecunia, aut ex censibus annuis (qui apud nos etiam pensiones vocantur) solvi debuissent. † Exemplum igitur hujus rei est, si beneficii possessor obierit die 25. Maii, & terminus solutionis annui census cesserit die 25. Aprilis, hæredes beneficiarii defuncti integrum habebunt terminum maturum die 25. Aprilis, & præterea ratam portionem unius mensis, qui lapsus est à die termini usque ad diem mortis defuncti, quando agitur de successore per obitum; quia datur tunc vacatio necessaria. Si enim ageretur de successore per viam resignationis, distinguendum esset; nam si resignatio facta fuerit pure & simpliciter, resignans videtur à se totum jus abdicasse, nisi aliquid sibi reservaverit. Et ratio diversitatis est, quia in moriente nullus potest considerari actus positivus, per quem jus, vel actionem ad fructus illos remisisse videatur. † At verò dum

agitur de resignante, censetur totum jus remisisse, si nihil sibi reservaverit. † Quod si resignatio facta fuerit in favorem certæ personæ, fructus pro rata temporis debentur resignanti usque ad tempus acceptationis, quia non antea resignans possessionem aut dominium amittit: Putens dec. 14. lib. 3. & optimè explicat Rot. decis. 278. per 10iam, & maximè n. 7. p. 2. recent. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 44. n. 31. & seqq.

15 Major difficultas est circa fructus consistentes in granis, super quibus duæ sunt Doctores contrariæ sententiæ. Aliqui enim existimant fructus dividi debere pro rata temporis: alii verò, fructus à solo separatos, quamvis nondum exactos, nec in horreo reconditos, ad hæredes Clerici defuncti pertinere; fructus autem nondum perceptos, sed pendentes tempore mortis, pertinere ad successorem in beneficio: quia beneficiarius in vira usufructuario comparatur, qui solum fructus jam collectos suos facit, juxta text. in l. defuncta, ff. de usufructu, Anton. de Marin. resolut. cap. 152. num. 11. 12. & 13. & hanc Doctores diversitatem notavit Garc. de benef. part. 2. cap. 1. n. 96. 97. & 98. Verum nos errare non possumus, si Rotæ Romanæ sententiam sequamur, videlicet ut soli fructus exacti, & à solo separati, si naturales sunt, ad beneficii successorem pertineant: ut fuit dictum per Rot. coram Cavalerio decis. 104. ubi tamen loquitur de successore voluntario per viam resignationis; & ideo melius facit ad propositum Burat. decis. 85. 2. num. 6. ubi Addentes.

16 Sed tamen notandum est, quod ibi Rota loquitur in terminis Bullæ Iulii III. Contrarium sentiens si agatur de locis, ubi dicta Bulla recepta non est: in illis enim locis, prout in præfati Statu Avenionensi, & Comitatu Venaissino, fructus beneficiorum, tam ab intestato, quam ex testamento decedentium, transmittuntur ad hæredes beneficiarii: ut per Rotam decis. 19. n. 12. part. 6. recent. Et ideo verius est, cessante dicta Bulla, ut fructus inexacti ad hæredes transmittantur, pendentes verò duntaxat pro rata temporis, ut per Anton. de Marin. loco citato, n. 11. Rot. dicta decis. 19. num. 12. † Quod

CAPVT CLXV.

Matrimonia præsumpta, quæ olim admittebantur, hodie non posse subsistere, sed necessariò pro validitate matrimonii adhibendam esse Parochi præsentiam. Virum in quasi possessione concubinæ, manuteneri non posse. Mulierem, pendente

lite super matrimonio, si dubitetur de illius voluntate, in loco tuto reponendam pro exploratione, & illâ factâ, pristina libertati restituendam. Impedimentum matrimonii unico teste probari ad illud impediendum ne contrahatur; sed quæ in tali teste concurrere debeant, ut ejus dictum fidem faciat? De legitimatione liberorum per Principis rescriptum: Quæ sit illius vis, & quis effectus? Et quomodo liberis sic legitimatis consultatur, ut patri naturali succedere possint.

S V M M A R I V M.

- 1 *Matrimonia presumpta hodie locum non habent, ex Concilio Tridentino, quod in Gallia hac in parte receptum est.*
- 2 *Defectus denunciationum utrum reddat matrimonium in Gallia invalidum.*
- 3 *Nemo confovendus est in quasi possessione juris improbi, & peccati.*
- 4 *Mulier de cujus voluntate dubitatur circa matrimonium contrahendum, poni debet in loco tuto ad explorandam illius voluntatem, quo factò remanere debet in sua pristina libertate.*
- 5 *Ad impediendum matrimonium nondum contractum, sufficit unus testis deponens de impedimento.*
- 6 *Deposito, seu declaratio unius personæ, non sufficit ad impediendum ne matrimonium contrahatur, quando illa personæ habet interesse, & desiderat matrimonium non celebrari.*
- 7 *Quenam testibus fides adhibenda sit, Iudicis arbitrio committitur.*
- 8 *Qui non vocatus sese ingerit ad faciendam declarationem, seu depositionem adversus matrimonium contrahendum, ut illud impediat, nisi suspensus removendus est.*
- 9 *Confessio extrajudicialis mulieris dicentis se commississe adulterium, revocari potest.*
- 10 *Confessio impedimenti matrimonii facta per mulierem, non nocet viro, quando præcessit instrumentum, quo ambo se in conjuges accipere promiserunt.*
- 11 *Mulier quæ fecit confessionem impedimenti matrimonii potest illam revocare.*
- 12 *Legitimatio liberis quidem legitimis nondum natis per rescriptum Principis præjudicare potest, si id non jam natis.*
- 13 *Ad validitatem legitimationis, quæ fit per rescriptum Principis, consensus filiorum jam natorum requiritur.*
- 14 *Legitimatio per rescriptum Principis prodest filiis legitimis ad honores, & quoad integrum statum, non quoad successionem in præjudicium juris quasi liberis jam natis.*
- 15 *Legitimatis non competit jus primogenituræ in præjudicium liberorum legitimorum, etiam nasciturorum.*
- 16 *Qua cautela uti debeat pater, si velit liberos legitimatis per rescriptum Principis succedere in bonis suis.*

Nobilis quidam Vir prætendebat matrimonium legitimum, & validum per ipsum fuisse contractum cum quadam muliere, quam ipse per aliquot annos forariam habuerat, & liberos inde sus-

ceptos legitimos debere declarari: adversus quam prætensionem, Nobilis & valde Generosus filius pro suo & familiæ interesse acriter se opposebat, quia de causa pater instabat, ut si matrimonium legitime factum non fuisset, iterum fieret, repugnante filio, & allegante impedimentum, ob copulam quam ipse assererat se cum dicta muliere habuisse. Dubitatum fuit quid juris.

Dixi in primis justam non esse Patris prætensionem, qui cum dicta muliere matrimonium legitime contractum esse credebat: quia licet jure antiquo admitterentur matrimonia presumpta, & promissio matrimonii, subsequatur copulâ carnali, transiret in verum matrimonium, *cap. is qui fidem 30. de sponsalib.* tamen ex constitutione sacri Concilii Tridentini, sess. 24. de reform. c. 1. defectu proprii Parochii omnes ex contrahentibus, matrimonia omnino nulla & irrita redduntur: quod Concilium hoc in capite receptum est in Gallia, attento maxime edito bullsensi Henrici III. auctoritate promulgato: ut copiose comprobatur Dominus Ludovic. Bel. *conf. 124. per tot.* Quod adeo verum est, ut sæpè in Gallia solus denunciationum defectus attendatur, ad declarandam matrimonii nullitatem, ut testatur idem D. Bell. *dicto conf. 224. num. 8.* quod per nos alibi declaratum fuit, nec est præsentis speculationis. Sufficit quod in Gallia, ex dicta constitutione Regiæ art. 40. matrimonium probari non possit, nisi interveniente benedictione sacerdotali, ut sæpius positum fuisse testatur Louet *lit. M. n. 26. & ibi Adu. & eadem littera, n. 6.* ubi in Additione dicitur matrimonia aliter quam interveniente Ecclesiæ benedictione contracta, esse invalida, non solum ratione Sacramenti, sed etiam ratione successuum, & aliorum effectuum matrimonii. † Et in eadem n. 1. latius tractatur materia dictarum denunciationum in Gallia.

Secundò dixi, dictum patrem non esse fundum prætendendo se manuteneri in possessione dictæ mulieris, quia nemo in peccato confovendus est, neque in possessione illicita manutendus: *Gentian. discept. 850. n. 6. Post. de manutent. observat. n. 97.* Et ideo lite pendente, invicem separari debent ex judicis officio: *Geminian. conf. 76. in princip. Tusch. littera P. conclus. 441. n. 14.* Burat. *decis. 10. num. 22.* ubi quod si dubitetur de validitate matrimonii propter minorem ætatem contrahentium partes lite pendente separari debent.

Tertio, quia cum dubitaretur de voluntate mulieris circa celebrationem dicti matrimonii, si quidem ipsa modò declararet se velle contrahere, addo contrarium declararet; dixi ipsam reponendam esse in loco tuto, & libero, ad explorandam quæ voluntatem, ex notatis per Gutier. in tractat. de matrimon. cap. 37. num. 3. Statimque factâ declaratione, dictam mulierem ad pristinam libertatem reponendam esse, non tamen apud dictum Dominum prætendentem, ut docet Gutier. *loc. citat.* cum tamen alioquin sequestratio durare debeat lite pendente, & donec sententia fuerit executioni mandata, si fieret duntaxat pro securitate executionis: textus est expressus in *cap. cum locum, de sponsalibus.*

Quarto dixi, declarationem factam per filium non posse impedire matrimonium contrahendum inter ejus patrem & istam mulierem: quia licet regulatiter verum sit, quod ad impediendum matrimonium nondum contractum, sufficit unus testis, quia tunc agitur de evitando peccato, verum est in *cap. præterea 12. de sponsalibus*, ubi Barboza n. 2. placet

Qu & Res. benef. Pars III. Cap. CLXVI. 103

plures citat. Idem in cap. in omni negotio 4. num. 9. de testibus, Farinac. de testibus, q. 63. n. 4. 8. Tamen hoc locum non habet quando agitur de persona, quæ se opponit adversus matrimonium, & quæ habet interesse ne matrimonium contrahatur, ut probat Gloss. in dicto cap. praterea 12. in verbo publicè, de sponsalibus, & ibidem tradunt Hostiensis, Anacharan. & alii, quos citat & sequitur Sanch. lib. 1. disp. 71. n. 12. versic. hinc inferitur, ubi cum prius dixisset. n. 4. testē unicū sufficere, quamvis esset denunciator vel accusator, & allegaret turpitudinē suam, subdit iudicem debere considerare qualitatē personæ testificantis, an sibi displiceat matrimoniu, necne, & alias circumstantias, quia quænam sint veræ probationes, & quæ testibus fides adhibenda sit, multū dependet ex iudicis arbitrio: ut ibid. Sanch. probat, & n. 8. Quod maxime locum habet quando agitur de declaratione facta per eum, qui seipsum ingerit ad faciendam talem declarationem; ille enim tanquam suspectus repellendus est, ut post Mascard. de probat. conclus. 1035. n. 10. probat Gutier. de matrimonio, c. 3. n. 4. ubi alios allegat; & n. 19. ubi id maxime locū habere ait, quando contra sic declarationem adsunt aliquæ præsumptiones, & conjecturæ.

Quindō dixi, quod licet extorta fuisset ab ista muliere declaratio, & confessio circa factum superius allegatum; illa tamen huic mulieri non noceret, quominus aspirare posset ad istud matrimoniu: tum quia erat sola confessio extrajudicialis, quæ non nocet mulieri dicenti se adulterium, aut simile actum illicitum commississe. Gloss. c. penult. de adul. & ibi Hostiensis. & in c. 1. in verbo patronus, 3. 2. q. 1. tum etiam, quia constabat dictam promissionem factam fuisse per vim & metum, cum ipsa jam promississet per instrumentum publicū iuramentum religionē vallatum, se cum dicto Viro Nobili matrimonium contrahaturam, quo casu confessio impedimenti non nocet viro matrimonium contracturo, præsertim dum mulier declarat confessionē esse falsam, illamque revocat & aspirat ad Matrimonium: Gutier. dicto cap. 3. n. 18. versic. confessio vero impedimenti, Sanch. de matrimonio, lib. 1. disp. 72. n. 3. ubi probant confessionem unius ex sponsis, alteri ad matrimonium aspiranti non præjudicare: multo ergo fortius, dum uterque ad illud aspirat.

Sexto quia dicta mulier decesserat lite pendente, & ex ea supererant liberi naturales, utpote ex soluto & soluta progeniti: desiderabatque pater illos per rescriptum Principis legitimare. Dixi legitimatorem illam, liberis quidem legitimis nondum natis præjudicium allaturam; sed non illis qui jam tempore rescripti in lucem editi erant, ut advertit Bacquet in tract. du droit de Bastard se, cap. 12. n. 7. & 10. Idem consensus filiorum legitimorum tunc natocum, ad validitatem legitimatōis est necessarius, ut idem ostendit dicto num. 10. Illa igitur legitimatio proderit liberis naturalibus ad alios effectus, nempe quoad honores, & absterfionem maculæ ipsorum legitimatorum, & quoad integrū illorum statum, ut pluribus citatis probat Lup. in tractat. de illeg. comment. 3. §. 4. num. 22. Et quoad honores Chassan. in conjunct. Burgund. rubric. 8. §. 3. in verbo, ab intestato num. 32. Et de hac materia fuse tractat Barry in tractat. de success. lib. 18. tit. 1. n. 24. Non tamen quoad jus primogenituræ, etiam in præjudicium nasciturorum: Bacquet dicto c. 12. n. 7.

Igitur si pater velit liberos suos naturales sibi succedere, consilium illi datur, ut ipsis legitimatis donationem faciat: Bacquet dicto cap. 12. num. 10.

versic. partant le meilleur sera. Qui plura volat, adeat Louet, & ejus Scholiasten, littera L. n. 7. cum pluribus ibi citatis.

CAPVT CLXVI.

Beneficium ex quibus probetur esse Regulare? Et si de ejus primævo statu constet, quid requiratur ut fiat sæculare? Quando attendatur status ultimus, quo beneficium ex sui origine Regulare, fuit collatum uti sæculare. Quæ sit natura Commendæ: Et illa finiente quomodo dicatur beneficium vacare. Manutentio utrum detur collatori existenti in quasi possessione conferendi, in præjudicium terti, qui clarè probavit primævum statum contrarium beneficii. Provisus vigore indulti concessi Cardinali, utrum dicatur provivus Apostolicus, ad hoc ut sententia in ejus favorem lata mandetur executioni adversus provivum ab Ordinario. Et quando quæstio super secularitate remittenda sit ad petitorium.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficium sæculare si per longissimi temporis spatium fuerit collatum tanquam Regulare, mutat naturam, & fit regulare.
- 2 Enunciativa antiquissima probant statum beneficii, & habent vim famæ & privilegii.
- 3 Beneficium si concessum fuerit in Commendam, ex eo arguitur esse regulare: & infra n. 9.
- 4 Idem si datum fuerit tanquam dependens ab alio beneficio Regulari.
- 5 Collatio facta ab eo qui est in quasi possessione conferendi, non revocatur pro illa vice, & infra n. 11.
- 6 Ad introducendam statum beneficii mutationem qua requirantur.
- 7 Summus Pontifex nunquam censetur derogare juri conferendi, quod inferiori à se competit.
- 8 Collatio beneficii facta tanquam de libero, non præjudicat patronis, nisi data illorum scientia & patientia.
- 9 Commenda probat regularitatem beneficii: & supra num. 3.
- 10 Vacante beneficio commendato, inducitur vacatio ut prius, id est eo modo, quo vacabat ante Commendam.
- 11 Quando lis est inter duos collatores, non valet collatio facta in præjudicium juris conferendi uni ex illis competentis.
- 12 Manutentio in quasi possessione juris conferendi non datur in præjudicium illius, qui probavit anteriorem statum contrarium.
- 13 Collatio beneficii Regularis facta sæculari, est nulla ipso jure, & non excusat à devolutione collationis ad Superiorem, & num. 24.
- 14 Quasi possessio conferendi non excusat, nisi continuata fuerit per quadraginta annos, quando constat de statu anteriori exclusivo illius juris.
- 15 Provisio facta vigore indulti Cardinalis habet vim provisionis Apostolica in casibus, in quibus Cardinalis